

SZERKESZTŐSÉG, KIADÓ
 HIVATAL: 88 NYOMDA
 Cluj-Kolozsvár, St. Baron
 U. 10. (Brassai-utca) 10
 Telefon: Szerkesztőség
 és Kiadóhivatal — 977
 Sz. N. Sz. — — 532

A reklámok kizárólag a
 szerkesztőségnek cím-
 zendők. Kéziratokat nem
 adunk vissza

UKELET

ELŐFIZETESI ÁRAK

Romániában	
Egész évre	— 750
Félévre	— 380
Negyedévre	— 200
Egy hónapra	— 70
Egy szám ára pályaud- varon és vidéken is 3 lej	
Bukarestben	— 3-50
Csehszlovákiában	
Egy hónapra	— 25 ct
Egy szám	— 1-50 ct

1924 május 15 Csütörtök

Cluj-Kolozsvár * VII. évfolyam * 109. szám

5684. Ijar 11

Tenni kell valamit

"Tenni kell valamit", így állapítja meg a legújabb nyilatkozatában Románia pénzügyminisztere. Tenni kell valamit... és most egy percre kapcsolódjunk ki a pénzügyminiszter gondolatmenetéből és gondoljunk arra, hogy ha a pénzügyminiszter, vagy mondjuk így: egy pénzügyminiszter arra gondol, hogy tenni is kell valamit, akkor miről is lehet szó?

Természetesen elsősorban a tőkehiányról. Ne ismételjük el immár századszorra, hogy mennyire súlyos gazdasági helyzetet teremtett Romániában a tőkehiány, mennyire megakasztja a gazdasági élet fejlődését, sőt mennyire alkalmas arra, hogy minden meglévő tönkremenjen, minden régi vállalkozás bedögöljön. Tenni kell hát valamit, hogy megszűnjön ez a pénzügyhiány, hogy végre új vállalatok alakulhassanak, hogy a régié megmaradjanak, hogy a kereskedelem fejlődhesse, hogy az ország polgárainak élete könnyebb, olcsóbb legyen.

Tenni kellene valamit...

Például ha másképp nem megy, azt a bizonyos külföldi kölcsönt kellene már megszerezni, hogy talán annak segítségével helyreállíthassuk gazdasági egyensúlyunkat. Eddig úgy tudtuk, hogy a pénzügyi kormány ebben az egyetlen irányban valóban heroikus küzdelmet folytat. Ducea itt, Ducea ott, ma francia, holnap angol kölcsön, holnapután amerikai konzorcium érdeklődése. A „Viitorul” szinte hetenkint közli, hogy a tárgyalások közvetlenül a befejezés előtt állanak és a külföldi pénzügyi körök a kölcsön legfőbb biztosítékának — Vintila Bratianu pénzügyi zsenialitását tekintik. Még csak egy-két jelentéktelen kikötés és minden rendben lesz.

Most azután a „tenni kellene valamit” mellé megtudjuk, Bratianu Vintila felfedezte azt a nagy titkot, amelyet eddig diplomáciai hétköznapi alatt tartottak. Szinte sugva árulja el a kölcsönkötés előbbi hangos beharangozásával szemben, hogy: **nincs pénz.** Adni adnának, Franciaország is, Anglia is, mindenki adna, de az európai piac nem rendelkezik elegendő készpénzzel. Csak ezért nem adnak. Most egyszerre szegény Európának nincs pénze Románia számára. Egyedül Amerikának van, viszont az nem akar csak úgy, jó szóra pénzt adni Romániának, hanem súlyos biztosítékokat kér. Viszont biztosítékokat, koncessziókat Románia nem adhat. És megtudtuk azt is, — pedig eddig a kormány lapjai olyan precizen informáltak a sikerrel kecsegtető tárgyalásokról — hogy Ducea külügyminiszter sokkal nagyobb gentieman, semhogy a királyi udvar külföldi látogatását holmi kölcsönkötéssel kapcsolná össze.

De mégis tenne kellene valamit.

A tőkehiányon tehát nem segítenek, külföldi kölcsönt nem kapunk, de mert hát tenni kellene valamit, Bratianu pénzügyminiszter kész tenni is. És íme a jövőendő pénzügyi programja: szigorú intézkedések tesznek az uszarakamatokat szedő bankok ellen.

Tehát a tenni akarás várvavárt lendületéből retorzió lesz, amely súlyosan fogja érinteni az uszarakamatokat szedő bankokat. Tudjuk, hogy hasonló kísérlet már Kolozsváron is történt a Banca Nationala részéről. Már akkor rámutattunk arra, hogy az uszarakamatok ténye csak tünete a leromlott gazdasági helyzetnek, a tőkehiánynak. Amikor a kereskedő és iparos, tehát nem a becsületlenség a kártyaadósságokat csináló könnyelmű fiatalember, uszarakamatra vesz pénzt szolid pénzügyintézetektől, teszi ezt azért, mert egyfelől nem kap a Banca Nationala révén olcsó pénzt, másfelől pedig azért, mert annyira szüksége van a pénzre a maga normális kereskedelmi, vagy üzemi életének biztosítására, hogy még uszarakamatok is fizet.

Tehát tenni kell valamit és — szigorúan meg kell büntetni az uszarakamatokat szedő pénzügyintézeteket. Nagyon helyes, lélegzik fel az

egész ország kereskedelme. Büntessék meg csak az uszarakodó pénzügyintézeteket, rendeljék csak el, hogy törvényes legyen a kamatláb! De ugyanakkor gondoskodjanak arról is, hogy lehessen uszarakamat nélkül pénzt kapni, gondoskodjanak arról, hogy a szigorúan megbüntetett bankok funkcióját vegyék át szolid pénzügyintézetek, akik majd boldogok lesznek, ha akad kereskedő, iparos, aki hat százalékra kölcsönt vesz fel tőlük. Mert csak így van a nagy tenni akarásnak értelme, csak így lehet retorzióval élni.

Viszont nincs olyan pénzügyintézet, amely ki tudná vonni magát az általános gazdasági kényszerűségektől és itt nem egyes pénzügyintézetek kapzsi igazgatójának uszarakodásáról, hanem egy olyan rendszerről van szó, mely hatalmas százalékokban értékeli a pénz forgalmi, árucikk-szerű értékét. Am próbálja maximálni a pénz árát Bratianu pénzügyminiszter, de gondoskodik arról is, hogy a maximált kamatáron is legyen pénz a piacon. A pénzügyminiszter a Nemzeti Bank révén óhajtja ezt a tenni akarását levezetni. Sajnos, szomorú tapasztalataink vannak, hogy milyen mértékben és főképpen milyen irányban fejti ki a Banca Nationala ez irányú működését.

Painlevét emlegetik Millerand utódjául

A szocialisták is belépnek a kabinetbe. Ellentétes hírek Herriot és Briand miniszterelnökségéről. Az első lista Poincaré hosszabb időre visszavonul a politikától

(Páris, május 14. Az Uj Kelet tudósítójától.)

Poincaré a tegnapi minisztertanácsban, amelyről már részletesen megemlékeztünk, bejelentette, hogy június elején, amikor az új kamara összeül, be fogja adni lemondását. Mindaddig a miniszterek működési köre korlátozva lesz. Nem szabad olyan határozatokat hozniok, amelyek az új kormány kezét megkötik. Elsősorban vonatkozik ez azokra a rendeletekre, amelyeket Poincaré az ország pénzügyi szanálására már el is készített és amelyekkel egymilliárd frank megtakarítását előirányozta. El javaslatok már az államtanács előtt fektüsznek és most elintézésükkel várni fognak az új kormány kinevezéséig. Valószínű azonban, hogy bizonyos gazdasági természetű intézkedéseket mégis meg fognak tenni, a rendelet-törvények további sorsáról majd a parlament fog dönteni. Valószínűnek tartják, hogy

az új parlament nem teszi magáévá a Poincaré-kormány gazdasági politikáját.

A minisztertanács megbizta Marsall pénzügyminisztert, hogy a frank esése ellen tegye meg a szükséges intézkedéseket. A franknak a londoni és newyorki piacokon történt hirtelen zuhanását pénzügyi körök azzal magyarázzák, hogy az angol és amerikai bankok attól félnek, az eljövendő francia kormány, amely főleg szocialistákból áll majd, nem fogja tudni kellőleg keresztülvinni a Poincaré által tervbe vett takarékosági rendszabályokat.

Az új kormány megalakulása körül még tisztázatlan a helyzet. Feltűnő, hogy Herriot neve mellé váratlanul odakerült Briandé is, aki a baloldali pártoknak kétségtelenül legkimagaslóbb vezére. Az „Eclair” szerint a győztes pártok a következő kormánylistát tervezik:

miniszterelnök és külügyminiszter Briand,

igazságügy Besnard, belügy Léon Blum, hadügy Burgeois tábornok, tengerészet Boncour vagy Jaures tengerügy, pénzügy Vincet, közoktatás Jouvenel, ipar és kereskedelem Le Vasseur, közmunka Lucheur, munkásügy Renaudel, posta-távízügy Lafont és mezőgazdaság Puis.

Radikális körök azonban megerősítik azt a hírt, hogy Herriot fogja az új kormányt megalakítani. Eddig nem történt semmiféle megállapodás a miniszteri tárcák betöltésére vonat-

Egyazon akarattal óhajtjuk mi is együtt, valamennyien az egész ország kereskedelme és ipara, hogy tenni kellene valamit és várjuk is: tegyen is már végre valamit Bratianu pénzügyminiszter, segítsen már végre az ország kereskedelmén és iparán még akkor is, ha nem tartozik teljesen a liberális érdekeltségök sűrűjába. De a retorzió csak háborus politika lehet, retorzióval még soha egy ország pénzügyi életét meg nem javíthatták.

Soha eddig szomorubb jelét nem adta, pedig gyakran adta, Bratianu Vintila pénzügyminiszter annak, hogy politikája mennyire elhibázott. Külföldi kölcsön nincs, mert hát savanyu a szőlő és a külföldi piacnak nincs pénze. A tőkehiányon segíteni nem tudnak, jön azonban a retorzió. Csak egyet felejt el Bratianu pénzügyminiszter, hogy ez a retorzió az ország harakirije, ezé a minden kincessel megáldott Romániáé, amelyet folytonos retorziók kötnek guzsba.

De lehet, hogy ezt is tudja Bratianu, s mert tudja, azért lesz a nagy tenni akarásból ilyen kicsinyes, ártó retorziós kamatlábnyesegetés. A nagy beteg Prokrustes ágyába fekteti Bratianu Vintila s hogy beférjen, levágja a kamatlábát.

kozólag, annyi azonban valószínűnek látszik, hogy a szocialisták belépnek a kormányba, noha a legutóbbi szocialista kongresszus megtiltotta a polgári pártokkal való együttműködést. Valószínű azonban, hogy a szocialisták új kongresszust fognak összehívni, amely ezt a határozatot megváltoztatja.

Azok a hírek, hogy Briand lesz az új miniszterelnök vagy külügyminiszter, nem bírnak valószínűséggel, mert a szocialisták állást foglalnak ilyen kombináció ellen. A baloldali blokk pártjai megállapodtak, hogy a kamara elnökévé Varenne szociáldemokratát fogják megválasztani.

A cáfolatok dacára nincs kizárva, hogy a választások eredménye mégis elnökválságot fog előidézni. Millerand ugyanis több ízben megszegette a semlegességet és állást foglalt a nemzeti blokk mellett és annak politikájával szolidaritást vállalt. Abban az esetben, Ha Millerand tényleg visszalép,

a szocialisták és radikálisok Painlevét fogják elnöknek jelölni.

Egyelőre azonban az elnökválság nem aktuális. A „Petit Parisien” szerint az új kamara összeülésekor a kommunista párt indítványozni fogja, hogy a francia csapatokat vonják vissza a Ruhr-vidékről, azonnal vegyék fel újra Oroszországgal a diplomáciai viszonyt, végül pedig a politikai eliteltelnek, különösen Cail-lauxnak adjanak általános amnesztiát.

Poincarének az a szándéka, hogy egyelőre visszavonul a politikától és hosszabb pihenőre megy. A kölföldi lapok, különösen az amerikaiak állandóan ostromolják cikkeikért Poincarét, aki alkalmas időpontban ismét megkezdí ujságírói és politikai működését.

Albánia fővárosát ostromolják a felkelők

Róma, május 14. Albániából érkezett legutolsó hírek szerint a helyzet ott nagyon kritikus. Számos helyen véres harcok folynak a felkelők és a kormánycsapatok között, mindkét fél súlyos veszteségeivel. Valona városát a felkelők ostromolják. A görög kormány a valonai kikötőbe több torpedót küldött a görögök védelmére.

Rapid 4 és 6 csapos sörlefejtő készülékek Gloria és korona dugaszológépek, valamint az összes alkatrészek

Cluj-Kolozsvár

Cluj-Kolozsvár

Cluj-Kolozsvár

Cluj-Kolozsvár

Cluj-Kolozsvár

Cluj-Kolozsvár

Cluj-Kolozsvár

Az ut Jeruzsálem felé

Vermes Ernő temesvári gyárigazgató utleírása

— Második közlemény —

Erec Jisrael, peszach hete

Petach-Tikva volt legközelebbi állomásunk. A helységnek négyezer lakosa van, a határához huszonegyezer dunam föld tartozik, lakói azonban javarészen bortermelésből, narancsültetvényekből és eszrogtermésből élnek. Új templomuk van, világos, szellős bét-hamidrassal, ahol öreg zsidók tanulnak. Héber kis város Petach-Tikva, ahol nagyban készülődtek a jeruzsálemi ünnepekre. Őles héber plakátok invitáltak a lakosságot az ősi fővárosba.

Tel-Aviv

Tel-Avivba este érkezünk meg. Erről a városról nemcsak azért fölösleges bővebben írni, mert már eléggé méltatták avatott tollú írók, hanem azért sem, mert hiszen amit az ember ma leír, azt közben már túlhaladta a város fejlődése. Rohamosan változik, fejlődik Tel-Aviv, ahol csak néhány hónap alatt ötszáz új ház épült.

Este 11 óráig volt nyitva a mezőgazdasági és ipari kiállítás, amit még volt időm megnézni. A fiúiskola helyiségeiben öt piaszter belépődíj mellett nézhettük meg a káprázatosan kivilágított zenés kiállítást. Különösen a kézműipar emelkedik ki a kiállításon, de már a butoripar lendületét is észlelni lehet. A butorgyárosok most eukaliptuszfából is készítenek butorokat. Eddig azt hitték ugyanis, hogy ez a fa nem alkalmas egyébre, mint mocsarak kiszáritására. Most kiderült, hogy olcsóbb butor előállítására is megfelel. A butornak való fát egyébként Romániából importálják. Fejlett a csokoládéipar és az építőiparhoz szükséges cikkek gyártása. Kémiai produktumok is elég szépek. A Beceal-iskola termékei közkeveltségnek örvendenek és ebből az idegenek, különösen a jóvalutájuk vásárolnak szívesen.

A Seelenfreund-féle műipari cikkek nagy népszerűségnek örvendenek. A művész egy nagyobb kollekcióját Londonban is ki fogják állítani.

Ivrim, dáberu ivrit!

Az ipari cikkek valahogyan közvetve a hebraizálás ügyét is szolgálják. A gyermekek például nem esznek csak héber feliratu csokoládét. A kiállításokon ilyen feliratok láthatók az egyes cikkekben:

Ivrim, dáberu ivrit!

A héber nyelv fejlesztését különben egy egyesület propagálja erősen, a „Gedud Magine Haszafa”. Ez az egyesület a chaluka-zsidókat is

befolyásolja, akik között erősen terjed a héber nyelv a jiddis rovására. Elegáns klub-élet a Galé-Aviv helyiségeiben játszódik le. Tíz piaszternyi belépődíj mellett kamarazenét hallgathat az ember, elolvashatja a világ összes nagyobb lapjait és ha kedve van, a táncteremben táncolhat is. Az urak szmokingban, a hölgyek estélyi toalettben jelennek meg. Az előkelő angol és francia turisták és magasállású tisztviselők találkozóhelye a telavivi héber kaszinó.

Szamaritánusok peszachja

Nem lehetett elmulasztani a szamaritánusok peszachi ünnepét. Ez a törzs, amely Szichem körül lakik, asszonyostul, gyermekestül feljön a Garizim hegyére, itt ősi szokás szerint tüzet gyújtanak és úgy áldozzák a husvétit áldozatot, mint kétezer évvel ezelőtt. Az áldozatot bemutatni csak annak a családfőnek van joga, akinek fia és unokái vannak életben. Külön élnek az asszonyok és külön a férfiak. A ceremóniát a Palesztinába özönlött turisták százaik nézi végig.

A peszach előtti napon Jeruzsálem felé utazunk. A telepeken nagy a készülődés és az állam is hozzájárulni kíván ehhez, hogy Jeruzsálemben minél imponálóbb zsidó tömegek ünnepelhessék meg a peszachi ünnepeket. A vasutakon ötvenszázalékos menetdíjkedvezményt adnak.

Kolóniák

Utközben Mikve Jisrael kolóniát néztük meg, amelyet ötvennégy évvel ezelőtt Karl Netter alapított. A mintagazdaságban százötven tanuló elméleti és gyakorlati kiképzésben részesül. A telepen száz munkás dolgozik, akik teljes ellátás mellett bérül havonta egy fontot kapnak. Hearson-féle költőgépek híresek az országban és mintaszerűen értenek a kolónisták a szárnyasok fajnemeléséhez. A agronómiát tanuló ifjuság három évig tartózkodik a telepen, ahonnan rendszerint visszamennek szüleikhez a kolóniákra.

Rison-le-Ciont negyven évvel ezelőtt alapította A. M. Friedmann varsói zsidó.

Kltúnó borászata van, tizennégyezer dunam földjén több mint ötezer dunamon termelik a szőlőt. Iskolája nyolcosztályos. Temploma magaslaton áll. Gyönyörű tájon. Borpincészet, amely harmincöt éves, szövetheteti alapon működik. A Rotschildoknak évi egy fontot fizetnek bér gyanánt. Ez a hagyományos kis összeg arra való, hogy jelképezze a

a Rotschildoknak Rison-le-Cionhoz való tulajdonjogát. Gyönyörű datolyaliget, eszrogfák, amerre a szem ellát, Jemenita zsidókat is láttam itt. Ma még ez a zsidó törzs némi elkülönödésében él a többitől, de azért már sok tekintetben észrevehető az az igyekezetük, hogy hozzácsatlakozzanak a többiekhez.

Peszachi zarándoklás

A vasutat Ludd mellett láttam meg. Sok-sok zsidó ember cipelte eleségét, ruháit, hátizsákban a vasut felé, hogy még idejében elérje Jeruzsálemet. Az uton gyalog is mentek peszachi zarándokok, régi bibliai idők elevevették fel azokban a bánatosan szép héber dalokban, amiket az „ole regel”-csapatok énekeltek.

Egy völgyben rátaláltunk Ben-Semen kolóniára, ahol tizenkét család lakik. Kisérleti állomás is van a telepen, amelyet a Herzl-erdő övez. A legjobb tehénészete van Ben-Semennek. Csupa bay-ruthi tehén, amely napjában husz liter tejet is ad.

Innen megközelítettük a Napoleon-tornyot, láttuk a kevés zsidó lakóju Ramleth városát, eljutottunk a Dilb nevű kis kolóniára, majd autónk Saar-Haémek felé vitt gyönyörű uton, ahol héberül beszélő csendőrökkel találkoztunk. Az Abu-Ros völgyében a gépkocsi lejutott Kirjat-Anavim felé. Ezt a kolóniát a Nemzeti Alap négy évvel ezelőtt alapította. Földjén ötven férfi és nő foglalkozik méhészettel és tehénészettel. A terrasz-szerű földmívelést itt tapasztaltam először: az emberi akarat valóságos csodáját. Itt bizonyosodott be, hogy nagy energiával és a föld iránt való szeretettel a sziklából is lehet termőföldet varázsolni. Kirjat-Anavimmal szemben a Judea-hegységen láttuk a Keren Kajemet által ültetett negyven ezer fát. A telep lakói már erősen felkészültek a peszachra, barakkjaik ragyogtak a tisztaságtól. Jellemző, hogy az istállók cementből készültek, míg a zsidó parasztok beérik fából való barakkokkal. Tejgazdaságuk mintaszerű.

Jeruzsálemben

Délután két órakor érkezünk Jeruzsálembé, ahol az Allenby hotelben szállottunk meg. Európai vonatkozásban is előkelőnek mondható ez a hotel, de az árak is éppen elég magasak. Egy napi ellátás ezen a helyen egy font és husz piaszterbe kerül, körülbelül ezerkétszáz lejbe. A hotel konyháján el van különítve a kóser rész, amely egy chacham szigorú felügyelete alatt áll.

Hadd mondjak el egy jellemző esetet.

Amikor fáradtan és éhesen megérkeztünk, kértünk valami ennyit a pincértől. A pincér előbb udvariasan kijelentette, hogy nem szolgálhat, mert erev peszach van és elmúlt az ebéd ideje. Mi azonban korgó gyomrunk követelődésére újból

A zsidó sors regénye

II.

És mi már azt is tudjuk, — mert megéltük a regény folytatását — hogy mi történt Jákob Bendixen halála után. Lévy, a cinikus, melegsívű Lévy, akiben több volt az egészség és a racionalista készség, mint a halványbőrű érzékenység, megemésztette az akadályokat és apja lett a harmadik generációnak, amely már kemény nyakkal és rendületlen hittel vallotta magát a más fajtajához való tartozónak és annak áldozati oltáraihoz hordta össze lelkének minden kincsét, hogy gyermekeit — ha úgy tetszik, a negyedik generációt — úgy verje ki maga körül az a másik fajta, mint a kóbor kuzvaszt. De a kilököttek és az ujra megbélyegzettek lába már rátalált a harmadik utra, a gettó és az asszimiláció között Cion fáklyájának lobogó fénye világítja meg az igazi utat. És ez a tanulsága Méir Áaron Goldschmidt könyvének.

Ennek a tanulmánynak szűkre szabott keretei nem engedik meg a könyv irodalmi értékének azt a kimerítő méltatását, amit írójának sulya megérdemel. Stílusa tiszta és mentes korának nyálkás és sallangos romanticizmusától, robusztus erejű szavainak reflektorfénye flauberti zsenialitással világít be az embersorsok boszorkányműködésébe, a gyötrődő, vívódó emberi lelkek legelrejtettebb mélyébe.

Teremtő művész, aki tollával eleven embereket teremt és megdöbbentő meglátásaival szabja ki életük útját. Bendixen Jákobnak vérell iródott alakja a legmesteribb munka. Az örök visszatérő típus, a gyökerét vesztett

zsidó tragikus típusa Jákob, aki egy végzetes tévedésbe hull ki övéi közül, aki maga új irányba akarja lendíteni a sorsát, de a lendítő szíjak elkapják gyámoltalan kezét, amellyel saját sorsának rohanó kerekei között motoszkált és Bendixen Jákobot elkapja a szíj, háromszor forgatja meg a levegőben, míg minden porcikája összetörik, azután irtózatossal erővel csapja hozzá a falhoz.

A zsidó gyötrődések mesterművésze Goldschmidt, akinek tolláról megdöbbentő realizmussal perog le a zsidó fájdalom. Jákob dekadenciára hajló gyötreimét, az öreg Bendixen mélyesen mély fájdalmat, Reb Chivónak a szenvedésektől megzavarodott értelmű öreg polyák zsidónak, akiben hörög az indulat és dühöd, habzó szája tajtékzik a bosszu kívánásától, Reb Chivónak borzalmas süvéjét elementáris erővel érzékelteti valóra.

A legtisztább realizmus a könyv minden egyes sora. Nincs benne semmi bántó, disszonáns alszentalizmus, akár a tradicionális zsidó élet báját, akár a diáktanyák bohém világát, akár a mérhetetlen zsidó fájdalmak tragikus fekete konturjait bontogatja ki művésztének csodálatos varázásával.

Az író nagy erejének büszke öntudatára vall az, hogy mesterségesen kerüli el az olcsó hatás vadászatot, szó nélkül megy el azok mellett a jelenetek mellett, amelyekkel korának divatos írói mesterségesen marcangolták olvasóik szívét. Nem kinoz el senkit sem Jákob anyjának, sem Fangel Fhórának halállal való viaskodásával, nem aprózza fel magát az öreg Bendixen szörnyű sebének szentimentális feltárással. Jákob zsákutcába torló életútjának markáns vonalát vési

ki robusztus erővel és ennek a borzalmas tévedésnek tragédiáját minden fölösleges sallang nélkül, csak a csupasz valósággal színezi alá.

Legjobbban markol a lelkebe az a fölösleges pszichoanalitikától mentes természetes egyszerűséggel elmondott néhány szó, amivel Jákob visszatérésének az útját mondja el Goldschmidt. Aki idáig nyomom követte Jákob életének vonalát, az jól tudja, hogy most meg kell forduljon valamire és amikor Garbov hadnagy csak úgy odaveti, hiszen maga úgy is a markába tart bennünket, akkor a reménytelen pesszimizmus sulyos pörölycsapásával sujt le, Jákob halk szava, amely ferdére siklott életének az akkori időkben lehetséges egyetlen helyes és logikus konzekvenciája:

—Havajjon így van-e? ... Havajjon igaz-e? Akkor adjon elismerést róla! — Irja, — diktálom.

Méir Áaron Goldschmidt könyvét Giszkalay János ültette át magyar nyelvre művészi tökéletességgel. A könyv minden szépségét, Goldschmidt stílusának és jellemző készségének minden erejét maradéknélkül mentette át a könyv magyar nyelvű kiadásába. Föltétlen elismerés illeti ezért a fordítót, mert a magyar nyelven olvasó zsidóság könyvespolcát ezzel az örökbecsű, maradó értékű zsidó könyvvel gyarapította.

Gondos, lelkiismeretes és értelmes munkával egész halom jegyzetet állított össze a fordító, amiknek nagy haszna az, hogy a zsidóságtól már-már eltávolodottak előtt is feltárja a könyv szimbólikus szépségét. A három kötetes munka tetszetős külseje a „Kadima” kiadválalattal gondos izlést dícséri.

Ióséf Perc

(Vége.)

Prima Brill-féle géphajtószij minden méretben kapható Grossmann Jenő Nagyvárád Baross-utca 10. Sürgönyeim: Grossmasia. Telefon: 2-86

követeltük az ezt mondotta

— Segít az étterembe

A jó tan

chahamhoz f

pincért és u

ket abból az

Étkezés

sirjához. Inn

Jeruzsálemb

részvesszünk

Bengeteg

akik hat kfi

Maariv imát

ban is végig

hazamentünk

Az „Ez t

N

A pályáz

szertint ma

pályázatot.

menyi réte

szerecsének

egyik legjel

... K

kedjek m

engem ve

pedig lev

ekkel foly

valamely

kiadásban

dolgokkal

vannak, a

A beérke

még sokan

éppen ezért

lyázat lejárt

meghosszab

megindítás

Most pe

urnak, az

sebb pályázó

igazító level

világot. Kén

szér Nyiltte

Az e rovatban

Tisz-elet

május 10-ik

gid póre az

vállalom a

désből kerül

álnevem eze

tudomásul v

a magam es

hivatalnok

velek. Sz

való tartós

sziveskedjék

történt” rova

Méltányo

kiváló tiszte

Természe

felelősséget,

rovatvezető

nevet, amién

Reméljük, h

lyainak meg

EGÉSZ I

ZONGOR

hoz való tulajdonjog
szrogfák, amerre a
is láttam itt. Ma
különödsében él a
ntetben észrevehető
uljanak a többiekhez.
szachi zárandoklás
ttam meg. Sok-sok
hát, hátizsákban a
elérje Jeruzsálemet.
szachi zárandokok,
el azokban a bánato-
et az „ole regel“.

Ben-Semen kolóniára,
Cisérleti állomás is
l-erdő övez. A leg-
ennek. Csupa bay-
usz liter tejet is ad.
Napoleon-tornyot,
mleth városát, elju-
niára, majd autónk
úton, ahol hébe-
oztunk. Az Abu-Ros
Kirjat-Anavim felé.
négy évvel ezelőtt
és nő foglalkozik
terasz-szerű föld-
: az emberi akarat
yosodott be, hogy
való szeretettel a
varázsolni. Kirjat-
egységen láttuk a
negyvenezer fát. A
ülték a peszachra,
gtól. Jellemző, hogy
g, míg a zsidó pak-
kkokkal. Tejgazda-

Jeruzsálemben
tünk Jeruzsálemben,
ttunk meg. Európai
ondható ez a hotel,
asak. Egy napi el-
és husz piasterbe
jbe. A hotel kony-
r rész, amely egy
tt áll.

zmző esetet.
megérkeztünk, kér-
rtől. A pincér előbb
nem szolgálhat, mert
az ebéd ideje. Mi
vetelődzésére újból

a borzalmas téve-
fősleges sallang
ggal színezi alá.
kbe az a fölőle-
természetes egy-
szó, amivel Já-
mondja el Gold-
övette Jákob éle-
hogy most meg
ikor Garbov had-
maga úgy is a
or a reménytelen
pásaival sujt le,
re siklott életé-
ges egyetlen he-

Havajjon igaz-e?
— Irja, — dlk-

önyvét Gizskalay
re művészi töké-
szépségét, Gold-
készségének min-
tette át a köny-
tétlen elismerés
magyar nyelven
ezzel az örök-
könyvvel gya-

rtelmes munká-
ott össze a for-
hogy a zsidó-
lőtt is feltárja a
A három kötetes
dima“ kiadvál-
József Perc

10. Sürgönyeim:
Telefon: 2-86

követeltük az ebédet, mire a pincér méltatlankodva
ezt mondotta:

— Segíthetnek magukon, tessék bemenni abba
az étterembe, ahol tréfli ételeket szervíroznak!

A jó tanáccsal nem elégedtünk meg és a
chahamhoz fordultunk, aki erélyesen összeszidta a
pincért és utasította, hogy szolgáljon ki bennün-
ket abból az ételből, amit vacsorára készítették.

Étkezés után még elmentünk Betlehembe, Rachel
sírjához. Innen azzal a szándékkal jöttünk vissza
Jeruzsálemben, hogy megnézzük a szent falat és
résztvevünk az ottan tartott istentiszteletben.

Rengőtegen ember jött ide nézni az imádkozókat,
akik hat külön minjanban imádkozták a Mincha és
Maariv imát. Ezután még volt időnk egy templom-
ban is végighallgatni az istentiszteletet, ahonnan
hazamentünk a szederhez.

Ez történt...

Az „Ez történt“ pályázat meghosszabbítása Negyedik levél a pályázókhoz

A pályázókval való előzetes közös megállapodás
szerint ma kellett volna lezárni az „Ez történt“
pályázatot. Ezt a megállapodást azonban a pályá-
zóink felmondták, mert napok
óta özönével hozza a posta a
leveleket, amelyek sürgősen
kérik a pályázati határidő
meghosszabbítását. Egnémely
levélnek írója valóságos ag-
gódó türelmetlenséggel sürgeti
a választ, jelölve annak, hogy
az „Ez történt“ rovatnak el-
vasó közönségünknek vala-
mennyi rétegét meghódította. A rovat nagy nép-
szerűségének eklatáns bizonyítékául szolgáljon az
egyik legjellemzőbb levél néhány ideiktatott sora.



...Kérném a tisztelt szerkesztőséget, szíves-
kedjék magának egy kis fáradságot venni és
engem vagy a szerkesztőségi tizenekben, vagy
pedig levélileg értesíteni, mi lesz az „Ez történt“
-ekkel folyó hó 15-ike után. Tudomásom van
valamely új lapról, mely szintén a „Kadima“
kiadásában jelenne meg és kizárólag csak ilyen
dolgokkal foglalkozna. Azt hiszem még sokan
vannak, akiket ez az ügy érdekel.

Teljes tisztelettel
Ben Dov

A beérkező levelek tanúsága szerint valóban
még sokan vannak, akiket ez az ügy érdekel és
éppen ezért a szerkesztőség elhatározta, hogy a pá-
lyázat lejártának határidejét *junius tizenötödikéig*
meghosszabbítja. Egyébként külön Ez-történt-újság
megindításáról nekünk még nincs tudomásunk.

Most pedig átadjuk a szót Nechemje Hakkaton
arnak, az „Ez történt“ rovat egyik legelkísmerete-
sebb pályázójának, aki ragaszkodik ahhoz, hogy helyre-
igazító levele az „Ez történt“ rovatban lásson nap-
világot. Kénytelen vagyunk az ő kedvéért ez egy-
szer Nyilttér-et nyitni az Ez történt-en belül.

NYILTTÉR

Az e rovatban közöltékért a szerkesztőség nem vállal felelősséget.

Nem vagyok azonos

Tisztelettel bejelentem, hogy az Új Kelet 1924
május 10-iki számában megjelent „A dubnoi ma-
gid póre az I...nel“ című „Ez történt“-ért nem
vállalom a szerkesztőséget. Nem tudom kinek a téve-
désből került az én becsületben megőregedett írói
álnevem ezen szerzemény alá, mindenesetre kérem
tudomásul venni, hogy elég dolgom akad és akad
a magam csemeteivel, ne kívánják mások, hogy
hivatalnok fizetésből idegen porontyokat is felne-
veljek. Szepítőlen hírnevem és a feleségemmel
való tartós béke érdekében tisztelettel kérem,
szíveskedjék az elkövetett hibát, lehetőleg az „Ez
történt“ rovat keretében, helyrehozni.

Méltányos kérésém ismétlése mellett, maradok
kiváló tisztelettel

Az igazi Nechemje Hakkaton

Természetes, hogy a szerkesztőség nem vállal
felelősséget, hiszen a felelőség teljes egészében a
rovatvezetőt illeti, aki tévedésből felcserélt két
nevet, amiért most illendően bocsánatot is kér.
Reméljük, hogy az ügy így a lovagiasság szabá-
lyainak megfelelően betegeztést nyert. —p.—

Az angol munkáskormány nagy győzelme az alsóházban

London, május 14. Az angol parlamentnek Baldwin bukása óta tegnap volt a legizgalma-
sabb ülése. Baldwin volt miniszterelnököt ugyanis 314 szavazattal 252 ellen az autók védővám-
jának ügyében leszávatták. A szavazásra az összes pártok hiánytalanul vonultak föl. Lloyd George
és környezete tartózkodott a szavazástól. A kormány győzelmét Snowden kincstári kancellárnak kö-
szönheti, aki fényes beszédben cáfolta Baldwinnak a munkanélküliségre vonatkozó aggályait. Kimu-
tatta, hogy az autókra, zongorákra és optikai eszközökre érvényes védővám megszüntetése semmi
befolyással nem lesz a dolgozók érdekeire.

Megkezdődtek a magyar-jugoszláv tárgyalások

William Good népszövetségi kiküldött beszámol Magyarország helyzetéről

(Budapest, május 14. Az Új Kelet tudósító-
jától.) A Belgrádban tárgyaló magyar-jugo-
szláv bizottságok első plenáris ülését Ninko
Perics volt igazságügyminiszter, a szerb dele-
gáció elnöke nyitotta meg a külügyminisz-
tériumban. Beszédében hangoztatta, Magyar-
ország és Jugoszlávia a megköthető egyezsé-
gekkel világosan kifejezik azt a szándékukat,
hogy meg akarják teremteni a kölcsönös jó-
viszonyt, amely elő fogja segíteni a két or-
szág gazdasági és szellemi fejlődését. Végül
szívélyesen üdvözölte a magyar delegációt,
amelynek nevében Wodianer báró meghatal-
mazott miniszter, a magyar bizottság elnöke
válaszolt. Kijelentette, a legnagyobb örömmel
jöttek a munka megkezdésére, hogy köl-
csönösségi alapon megteremtsek a jó szomszédi
viszonyt.

Ezután megalakították a pénzügyi, jogi,
vasutügyi, vízügyi, utlevélügyi, posta-távíró-
ügyi és egyenesadóügyi albizottságokat, amivel
az első ülés végetért.

Budapest, május 14. William Good népszö-

vetségi kiküldött a londoni „Times“ két leg-
utóbbi számában hasábos cikkeiben foglalkozik
a magyar helyzettel, főleg a választójoggal és
megeafolja azokat a híreszteléseket, mintha kül-
földi intervenció történt volna Magyarországon
az általános titkos választás érdekében. Cikké-
ben rámutat Good arra, hogy az angolok is
fokról-fokra fejlesztették a politikai jogokat és
a viszonyok hatása alatt többször alkalmaztak
jogmegszorítást. A veszett háboru utáni össze-
omlást követő forradalmak, a bolsevizmus, a
román megszállás, a pénz értékesökkenése és a
súlyos gazdasági helyzet indokolják az óvinté-
kedéseket. Különben is az igazságügyminiszter
által rövidesen a nemzetgyűlés elé kerülő bü-
ntetőnovella automatikusan megoldja a sokat
emlegetett internálások kérdését. A munkake-
rülők és csavargók részére két dologházat fog-
nak felállítani, amelyek egyike Zalaegerszegen
lesz. Az internálótáborot fokozatosan feloszlat-
ják. A táborban ma már csak kétszázhatvan
internált van és ezek között csupán nyolcan
kerültek oda politikai okokból.

A király szenzációs beszéde Londonban az idegen tőkéről

„Gazdasági függetlenségünknek szüksége van az idegen tőkével való
együttműködésre.“ Ferdinánd király felhívást intézett az angol tőkéhez,
hogy vegyen részt Románia természeti kincseinek kiaknázásában. Bratlanu
Vintila tagadja, hogy a királyi pár utja összefüggésben van a külföldi
kölcsönrel

(Bukarest, május 14. Az Új Kelet tudósító-
jától.) A király pár külföldi útjának első nagyjelen-
tőségű eredményéről most jött hír. Az uralkodó
a londoni Guildhallban tartott beszéde egyenes
ellentétben van azzal a pénzügyi politikával, amely
miatt a kormány ellenzéki részről állandó tűz alatt
áll. A felség hangsúlyozta az idegen tőkének Ro-
mániában való érvényesülését Londonban ugyan-
akkor, amikor Bukarestben a pénzügyminiszter egy
fontos politikai értekezleten az öt ostromló párt-
hívek előtt azt jelentette ki, „hogy Európának
nincs pénze az ország számára.“ Ehhez a kontraszt-
hoz a bukaresti lapoknak az a megjegyzése, hogy
a király beszédének közvetlen konzekvenciái vár-
hatók világosabb fogalmazásban, nem más, minthogy

a liberális kormánynak el kell hagynia helyét

olyan kormányzat javára, amely számára Európá-
nak pénze és főleg bizalma is lesz.

Erre vonatkozó táviratainkat itt adjuk:

A „Dimineata“ jelenti, hogy Bratlanu Vintila
pénzügyminiszter a minisztériumok reorganizálását
végző bizottság mai ülésén több liberális vezető
politikus kérdésére kijelentette, hogy

Duca külügyminiszter nem tárgyal kölcsönügyben.

Különös volna, ha a királyi pár hivatalos látoga-
tásai kölcsönkérésekkel állának kapcsolatban.
Tény az, hogy a szövetséges államokat más alka-
lommal értesítették már, hogy Románia külföldi
kölcsönt akarna felvenni, de konstátálták, hogy
az európai piac nem rendelkezik elegendő kész-
pénzzel. Egyedül Amerikának van elegendő tőkéje,

de az amerikai pénzügyi körök kölcsön- nőket csak súlyos koncessziók mellett hajlandók nyújtani, amibe viszont az állam nem mehet bele.

A pénzügyminiszter kijelentte, hogy tenni kell vala-
mit a készpénzválság miatt fellépő kamatszóra
ellen. A deflációs politika mellett továbbra is ki-
tart, de a Banca Nationalával együtt szigorú intéz-
kedéseket fog megállapítani az uszorakamatokat
szedő bankok ellen.

Ezzel szemben az összes fővárosi lapok nagy

jelentőséget tulajdonítanak a királynak a londoni
Guildhallban tartott beszéde következő szakaszának:

— Boldogok vagyunk, — mondotta a király —
hogy London városa megérti Románia törekvéseit
és meg vagyunk győződve, hogy Nagybritannia
továbbra is támogatni fogja azokat, megerősítve ke-
reskedelmi kapcsolataink kifejlődését. Románia pet-
róleumban és más természeti kincsekben igen gaz-
dag és széles működési teret nyújt az angol tő-
kének és kereskedelemnek.

— Számot vetünk azzal, — folytatta Ferdinánd
király — hogy

gazdasági függetlenségünknek szüksége van az idegen tőkével való együttmű- ködésre

és hogy az ilyen együttműködés éppen Anglia ré-
széről hozhatja meg számunkra a legnagyobb ered-
ményeket.

A lapok hangsúlyozzák, hogy a királynak ez
a felhívása az idegen tőkéhez szenzációs jellegű
az ország gazdasági politikája szempontjából s az
uralkodó lépésének igen nagy jelentőséget kell
tulajdonítani, amelynek közvetlen konzekvenciái
várhatók.

Bukarest, május 14. A királyi pár este uta-
zott el Londonból. Ferdinánd király Párisba ment,
ahol három napig marad. Onnan egyenesen Buka-
restbe indul az uralkodó, ahová május 21-én fog
megérkezni. A kormány elhatározta, hogy az Északi
pályaudvaron ünnepélyesen fogadják a külföldi utjá-
ról hazaérkező királyt.

Mári királyné holnap visszautazik Londonba,
ahol még két napig marad inkonigtóban, azután
szintén Párisban megy és itt találkozik nővérével
Beatrice infánsnővel, akivel együtt annak délfancia-
országi kastélyában utazik kététi üdülésre. Duca
külügyminiszter Londonból egyenesen hazautazik
és május 19-én érkezik vissza Bukarestbe.

— Olaszországban bérbeadják a telefont.
Rómából jelentik: Junius elsejétől kezdve a for-
galmi minisztérium magánosoknak adja bérbe a
telefonhálózatot. A bérlőnek az a kötelességük, hogy
a telefonüzemeket megújítsák és automata jellemző
készülékkel lássák el.

EGÉSZ LAKBERENDEZÉSEKET, RÉGISÉGEKET ÉS ZONGORÁKAT, ÉKSZEREKET VESZEK, ELADOK ★ STERNBERG J. ★ ORADEA-MARE PIAȚA UNIRII

Románia és a francia választások

A román közvélemény és a sajtó meg van elégedve a francia demokrácia győzelmével

(Cluj-Kolozsvár, május 14. Az Uj Kelet tudósítójától.) A francia választások eredménye kétségtelenül jelentős hatással lesz egész Európára, főleg azonban azokra az államokra, amelyek Franciaországgal szoros gazdasági és politikai nexusban vannak, így tehát Romániára is. Érdekesebb, hogy a román sajtó, bár meglepetésként érte a francia baloldali blokk nagyarányú győzelmét, szinte egyöntetűen meglepedésének ad kifejezést. A kormány hivatalos lapja, a „Vittorin” megállapítja, hogy a francia választásoknak annál nagyobb a jelentőségük, mert a francia nép politikai érettségéről tesznek tanúbizonyságot. „Ezzel a francia imperializmusról költött ostoba legenda szétfoszlik és a napnál fényesebben kiderült, hogy Franciaország a világ egyik legdemokratikusabb országa.”

Az egyetlen lap, amely a jobboldali blokk sovínizta politikájának bukásában külön okot keres, hogy megmagyarázhasa Poincaré kudarcát, az „Universul”. A lap szerint az élet megdrágulása és az elviselhetetlenül súlyos adók befolyásolták a francia választókat, akik

a küzdelemben egyáltalán nem gondoltak a külpolitikai irányelvekre

és tudomást sem vettek a nemzetközi helyzetéről, hanem kizárólag a maguk alsórendű magánérdeke után igazodtak. Csak természetes, hogy a francia ellenzék sikerrel kiaknázta a gazdasági és pénzügyi krízis által támadt belső elégtelenséget. De hozzájárult Poincaré vereségéhez az is, hogy Franciaország katolikus elemei megoszlottak, mert részben azok is elégtelenségnek voltak amiatt, hogy a kormány nem folytatott eléggé klerikális politikát.

Mindez azonban nem fontos, — folytatja az „Universul”. Poincaré kormányának két főproblémája volt: a jóvátételi kérdés és a frank ellen indított külföldi offenzíva miatt megbilent pénzügyi egyensúly helyreállítása. A jóvátételi kérdésben, amely egyáltalán nem befolyásolta a választókat, az új kormánynak magáévá kell tennie az eddigi irányelveket. Lehetséges-e, hogy az új kormány lemondjon a természetbeni szállításokról, kivonuljon a Ruhr-vidékről és engedelményeket tegyen Németországnak a jóvátételi kérdésben, avagy ne folytassa Közép-Európa és Kelet-Európa győztes államaival azt a szövetségi politikát, amelyet Poincaré megkezdett?

A demokrata „Dimineata” a következőket írja: „Véleményünk szerint Franciaország külpolitikája nem fog mélyreható változást szenvedni, de alaposan megváltoznak a módszerei. Márpedig mindenki tudja, hogy a Poincaré külpolitikája ellen felhozott indokok, különösen Angliáé, annak a módszernek szólnak, amellyel végrehajtották. A demokrácia franciaországi győzelmére késedelem nélkül éreztetni fogja hatását abban az Európában, ahol a reakció erős kéz-módszere szórványos és muló jellegű incidensekből kovácsolt magának argumentumokat, mint ahogy a francia belpolitikában történt. Ebben az értelemben Leon Daudet rojalistavezér bukása, amely magában véve jelentéktelen dolog, mégis szimbólikusan az idők jele, amint-hogy ugyanezt bizonyítja a szocialista párt hatalmas megerősödése és a különböző politikai vésztégekért elítelt személyiségek megválasztása.

A francia nép békét akar, nyugalmat akar és vissza akar térni a normális élethez,

mert elég volt neki a gyűlöletből. Nem mond le a jogairól, de biztos benne, hogy azoknak a megvédése és megvalósítása egyáltalán nem követel olyan politikát, amely ellentétben áll Franciaország nagy tradícióival.”

Mille Constantin lapja, a „Lupta” foglalkozik legrészletesebben a francia választások politikai jelentőségével és várható hatásaival. A francia választók — írja a „Lupta” — visszatartották maguktól a sovén elemeket, amelyek állandó berzenkedésükkel alaptalanul úgy állították be Franciaországot, mint imperialista nagyhatalmat; de visszatartották a nemzetközi kommunista elemeket is, amelyek a volt ellenségekkel összeköttetésben a győzelem megsemmisítésére törekedtek, amivel a német imperializmust bátorították fel. De nem fog lényegesen megváltozni Franciaország külpolitikája, akármilyen kormány következék is. Herriot és Painlevé radikál-szocialista pártja nem felejteti el, hogy a kamara elmulit álészakában rendszere-

sen bizalmat szavazott Poincaré külpolitikájának. A francia választások nagy jelentősége — fejezi be cikkét a lap — abban van, hogy úgy a jobboldali, mint a baloldali szélsőségek kimaradtak a parlamentből,

Az új magyar büntetőnovella

(Budapest, május 14. Az Uj Kelet tudósítójától.) Pesthy Pál igazságügyminiszter ma terjesztette a parlament elé az új büntetőnovellát, amelynek főbb intézkedései a következők: Politikai jogaitól felfüggesztett egyén nem vehet részt politikai gyűlés rendezésében, nem lehet politikai lap szerkesztője, kiadója, politikai természetű közleményt nem tehet közzé a sajtóban. Akit foglalkoztatásának gyakorlásától eltiltanak, elveszti iparigazolványát, nem lehet kereskedelmi cég vezetője. A rendelkezés nem alkalmazható írói és hírlapírói működésre, ha a bűntényt sajtó útján követte el a vádlott. Öt évig terjedhető fogházal bünteték, aki Istent, hitet, állam által elismert hitfelekezethez gyúnyol, vagy gyaláz. Egy évi fogházal sújtható, aki a párbajt kerüli, vagy párbajra buzdít. Hat hónapig terjedő fogházal kap, aki igazolta-

amivel szilárdult a béke, a konszolidáció és mérséklet politikája, ellentétben a németországi választásokkal, amelyek a reakciós és forradalmi szélsőségek kalandorpolitikáját erősítették meg. Franciaország tehát megmarad a demokrácia és a béke védőbástyájának, ami biztos garanciája azoknak a hatalmas szövetségeknek, amelyek az új európai helyzet respektálására törekednek.

tásokkal nyugtalanítja a közönséget, három évig terjedő börtönt a közfelméknél sztrájkolók.

A hírlapkaució tízezer, illetve négyezer aranykorona. A lapot ismételt büntetnéll vagy vétség-nél három hónapra be lehet szüntetni.

A becsület védelmére becsületvédők külön bíróságot ajánl a javaslat minden törvényszék mellé. Azok, akiket a kommun bukása után gyorsított bíróságok ítéltek el, föltétlenül szabadsgolthatók. Párbanál a javaslat államfogház helyett fogházal vagy börtönt kíván alkalmazni, ha a segédek nem tettek komoly kísérletet, hogy az ügy becsületbíróság előtt békésen kiegyenlítődjék.

Az élelmiszerhamisítókra tíz évi, súlyos testi-sértést elkövetőkre 15 évi, gyilkosságra életfogytiglan fegyházal kíván a javaslat. A pénzbüntetések tíztől-negyvenmillióig terjednek.

Az erdélyi és bánáti fővonalak új menetrendje

Lényeges változások lesznek június 1-én

(Cluj-Kolozsvár, május 14. Az Uj Kelet tudósítójától.) A menetrendmegállapító bizottság hosszúságú előkészítő munka után részletesen összeállította az új vasuti menetrendet, amely június hó elsején lép életbe. Az új menetrendnek Erdélyre és Bánátra vonatkozó részeit az alábbiakban ismertetjük:

Bukarest—Temesvár—Zombolya

A *Simplon expressz* Bukarestből indul 14 ó. 40 p., Temesvárra érkezik 4 ó. 41 p., indul 5 ó., Zombolyára érkezik 5 ó. 41 p. Ellenvonata Zombolyáról indul 0 ó. 14 p., Temesvárra érkezik 1 ó., indul 1 ó. 21 p., Bukarestbe érkezik 15 ó. *101-es gyors.* Bukarestből indul 22 ó. 10 p., Temesvárra érkezik 12 ó. 57 p., indul 13 ó. 47 p., Zombolyára érkezik 15 ó. Ellenvonata Zombolyáról indul 15 ó. 3 p., Temesvárra érkezik 15 ó. 59 p., indul 16 ó. 45 p. és Bukarestbe érkezik 7 ó. 20 p. *127-es személy.* Bukarestből indul 8 ó. 25 p., Temesvárra érkezik 5 ó. 45 p., Ellenvonata Temesvárról indul 22 ó. 10 p., Bukarestbe érkezik 20 ó. 30 p. *129-es személyvonat.* Bukarestből indul 15 ó., Temesvárra érkezik 12 ó. 5 p., Ellenvonata Temesvárról indul 17 ó. 37 p., Bukarestbe érkezik 14 ó. 25 p. *133-as személyvonat.* Bukarestből indul 21 ó., Temesvárra érkezik 18 ó. 35 p. Ellenvonata Temesvárról indul 8 ó. 25 p., Bukarestbe érkezik 5 ó. 30 p.

Bukarest—Kolozsvár—Máramarossziget

Az expresszvonat menetrendje változatlan. A *gyorsvonat* Bukarestből indul reggel 9 ó. 30 p. Kolozsvárra érkezik este 23 ó. 42 p., tovább indul 0 ó. 30 p., Váradra érkezik hajnali 5 ó. 9 p., indul 6 ó. Szatmárra érkezik 10 ó. 17 p., indul 11 ó. 50 p., Máramarosszigetre érkezik 13 ó. 53 p. Ellenvonata Máramarosszigetről indul 17 ó. 3 p., érkezik Nagyváradra 1 ó. 40 p., indul 2 ó. 55 p., Kolozsvárra érkezik 6 ó. 50 p., indul 7 ó. 20 p. Bukarestbe érkezik 21 ó. 20 p. A Karlsbadi—kassa—prápai, külön kocnikat ehhez a vonathoz csatolják.

Személyvonat Bukarestből indul reggel 7 ó. 20 p., Kolozsvárra érkezik éjjel 2 ó. 47 p., indul 3 ó. 05 p., Váradra érkezik 8 ó. 25 p. Szatmárra érkezik 15 ó. 59 p., indul 16 ó. 30 p., Máramarosszigetre érkezik 21 ó. 9 p. Ennek vonatnak egy magyar személyvonathoz lesz csatlakozás, amely 10 ó. 27 p., indul Bihar-püspökiből Budapest felé és este 6 ó. 30 p., érkezik Budapest Keleti pályaudvarra.

Az ellenvonata indul Máramarosszigetről 9 órákor, Szatmárra érkezik 13 ó. 11 p., indul 13 ó. 50 p., Váradra érkezik 19 ó. 2 p., indul 20 ó. 25., Kolozsvárra érkezik 1 ó. 36 p., indul 1 ó. 57 p., Bukarestbe érkezik 21 órákor.

Személyvonat indul Bukarestből 15 ó. 20 p., Kolozsvárra érkezik 10 ó. 32 p., indul 11 ó. 24., Nagyváradra érkezik 16 ó. 45 p. Ennek a vonatnak csatlakozása van Szatmár felé egy személyvonattal, amely 19 ó. 3 p. indul Nagyváradról,

Szatmárra érkezik 23 ó. 52 p., tovább indul 0 ó. 30 p., Halmiba érkezik éjjel 1 órákor. A vonat a 2 órákor induló prágai gyorsvonathoz kap csatlakozást. — Az ellenvonat indul Máramarosszigetről 2 ó. 15 p., Halmiba érkezik 5 ó. 23. p. indul 5 ó. 56 p., Szatmárra érkezik 6 ó. 26 p., indul 7 ó. 1 p. Váradra érkezik 11 p. 42 percekor.

Személyvonat indul Nagyváradról 12 ó. 20 p. Kolozsvárra érkezik 17 ó. 49 p., indul 18 ó. 15 p., Bukarestbe érkezik 12 ó. 5 p. Ehhez a vonathoz egy budapesti személyvonatnak van csatlakozása, amely Bihar-püspökibe érkezik 10 ó. 26 p., a román vonat Bihar-püspökiből indul 11 ó. 53 p. és Nagyváradra érkezik 12 ó. 5. — *Személyvonat* indul Bukarestből 23 ó. 30 p. Kolozsvárra érkezik 17 ó. 58 p., indul 18 ó. 18 p. és Váradra érkezik 23 ó. 40 p. Csatlakozás van a szatmári személyvonathoz, amely 1 ó. 5 p. indul Nagyváradról. Szatmárra érkezik 5 ó. 52 p. indul 6 ó. 27 p. Máramaros szigetre érkezik 10 ó. 40 p. — *Személyvonat* indul Halmiból 1 ó. 55 p., Nagyváradra érkezik 7 ó. 40 p.

Tövis—Arad—Kurtics

Orient expressz. Tövisről indul 9 ó. 57 p. Aradra érkezik 14 ó. 46 p. Aradról indul 15 ó. 6 p. Kurtics érkezik 15 ó. 25 p. Ellenvonata Kurticsról indul 15 ó. 26 p. Aradra érkezik 15 ó. 44 p. Aradról indul 16 ó. 4 p. Tövésre érkezik 20 ó. 45 p. *Gyorsvonat* Tövisről indul 1 ó. 38 p. Ellenvonata Kurticsról indul 23 ó. 16 p. Aradra érkezik 23 ó. indul 23 ó. 57 p. Tövésre érkezik 4. 38 p. *249-es személy.* Tövisről indul 0 ó. 20 p. Aradra érkezik 8 ó. 25 p. Ellenvonata Aradról indul 21 ó. 16 p. Tövésre érkezik 5 ó. 2 p. *263-as személy* Tövisről indul 15 ó. 43 p. Aradra érkezik 23 ó. 19 p. Ellenvonata Aradról indul 12 ó. 55 p. Tövésre érkezik 20 ó. 18.

Arad—Nagyvárad

301-es gyorsmotor: Aradról indul 6 ó. 55 p., Szalontára érkezik 8 ó. 41 p., indul 8 ó. 42 p., Nagyváradra érkezik 9 ó. 41 p. — Ellenvonata Nagyváradról indul 15 ó. 51 p., Szalontára érkezik 16 ó. 44 p., indul 16 ó. 45 p., Aradra érkezik 18 ó. 38 p. *Személy motor:* Aradról indul 21 ó. 2 p., Szalontára érkezik 23 ó. 40 p., indul 23 ó. 45 p., Váradra érkezik 58 p. — Ellenvonata Váradról indul 19 ó. 27 p., Szalontára érkezik 20 ó. 40 p., indul 20 ó. 43 p., Aradra érkezik 23 ó. 25 p. *Személy:* Aradról indul 10 ó. 30 p., Szalontára érkezik 13 ó. 35 p., indul 13 ó. 43 p., Váradra érkezik 15 ó. 10 p. — Ellenvonata Nagyváradról indul 4 ó. 24 p., Szalontára érkezik 5 ó. 44 p., indul 5 ó. 55 p., Aradra érkezik 9 ó. *Vegyes* Aradról indul 4 ó. 1 p., Szalontára érkezik 7 ó. 8 p., indul 7 ó. 20 p., Váradra érkezik 8 ó. 47 p. — Ellenvonata Váradról indul 14 ó. 2 p., Szalontára érkezik 15 ó. 24 p., indul 15 ó. 37 p., Aradra érkezik 19 ó. 2 p.

A többi vonal menetrendjét legközelebb közöljük.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemese erdeiyi es bannasi zoldesge unipilapja
 Szerkesztok: Glszkalay Janos es dr. Marton Ernó.
 Felelos szerkeszto: Dr. Marton Ernó
 Az Uj Kelet eltkesnek unnyomarasat csak a forras megjelolesovel engedjuk meg.
 Elfizetesi arak: Egy honapra 70 lei, negyedevre 200 lei, felévre 380 lei, egész évre 750 lei.

Emberhalál és négyévi fegyház egyetlen kaszavágásért

A kolozsvári tábla felemelte Gödri György gyilkosának büntetését. Hajdu Péter beleyugodott az ítéletbe. Az uzsizentpéteri parasztdráma epítógusa

(Cluj-Kolozsvár, május 14. Az Uj Kelet tudósítójától.) Véres parasztdráma játszódott le a múlt év júniusában a közeli Uzsizentpéter községben. A dráma színhelye a talu határában elterülő mező volt, ahol az egész falu lakossága kaszálással volt elfoglalva, vagy mint csendes szemlélő szerepelt, mégis alig akadt ember, aki elmondhatná, hogy elejétől végig ismeri a dráma részleteit.

Suhogott a kasza s vigan folyt a munka reggel óta. Akadtak, akik vetélkedni kezdtek egymással, hogy ugyanazon idő alatt ki tud nagyobb területet lekaszálni. A szakadatlan munka és a déli nap felforralt az emberek vérében és a vetélkedésből Gödri György és Hajdu Péter között kisebb szóváltás támadt. A többiek nem akartak a két legény dolgába beavatkozni és bíztak a veszekedés csendes elintézésében.

A két legény között a szóváltás rövid idő alatt befejezést is nyert és mind a ketten folytatták a munkát.

Már lehangyóra készült a nap, amikor újabb szóváltás támadt a két legény között. De most a részletelés már kisebb verekedéssé kezdett hajolni, néhány pillanat alatt azonban az indulatok látszólag ismét lecsillapodtak és megint hozzáláttak az emberek a munkához. De alig kezdődött el a figyelmük, megint baj volt a két legénnyel. Kaszálás közben ugyanis Gödri György véletlenül belevágott a kaszájával Hajdu Péter területébe. Hajdu dörvén figyelmeztette a mellette dolgozó legényt, hogyha kaszálni akar, a saját területén kaszáljon, de ha még egy vágást csinál az ő szénájában, akkor menten leszurja.

Gödri György nem ijedt meg a fenyegetéstől és meg akarta mutatni a falu embereinek, hogy ő csakazértis belevág a Hajdu Péter kaszájába. Hajdu, mikor látta, hogy a figyelmeztetése semmit sem használ, dühbe jött és a kezében levő kaszával úgy vágta nyakán Gödri Györgyöt, hogy a szerencsétlen legény feje azonnal a frissen kaszált fűbe hullott, vízre pedig megcsönkítva a verekedés köré gyűlt emberek karjaiba zuhant véresen.

A csendőrség a gyilkos parasztleányt lezáróztatta és azonnal átadta a kolozsvári ügyészségnek. A terhelő tanuallomások alapján a törvényszék beigazoltnak látta a szándékos emberölést és Hajdu Pétert háromévi börtönbüntetéssel sújtotta.

Az ügy felebbezés folytán a kolozsvári ítélőtábla tanácsa elé került, amely ma foglalkozott a parasztdráma részleteivel. Az ügyész vádbeszédében kérte az ítélet súlyosbítását, mert szándékos emberölésért nagyobb büntetés jár. A tábla tanácsa helyet adott ennek a felfogásnak és rövid tanácskozás után a törvényszék ítéletét megváltoztatva, Hajdu Péter büntetését négyévi fegyházra szigorította, melyből nyolchónapi fogságot kitöltöttek nyilvánított. Az ügyész és a vádlott megnyugodtak az ítéletben.

Három regáti falu parasztsága fellázadt az agrárreform miatt. Bukarestből jelentik: Az „Universul” jelentése szerint Bacau-megyében Stanesti, Margiresti és Sesuri falvakban a parasztek fellázadtak a helyi hatóságok ellen az igazságtalannak tartott földosztás miatt. Több mint kétszáz paraszt megtámadta a margiresti községhezát és lefegyverezte a csendőröket. Moinesitből egy csendőrszázad ment a rend helyreállítására.

Az Uj Kelet Hetilapja legközelebbi számát a szombat reggeli Uj Kelethez mellékeljük olvasóinknak.

Ujabb bankbukás Budapesten. Budapestről jelentik: Singer és Frankl Rombach-utcai bankárok fizetéseketlenek lettek. A bankház komitensei főleg kaftánosok, hordárok, ószeresek, libásasszonyok és koldusok voltak. Eddig 650 millió tartozást állapítottak meg, de sok hitelező még nem jelentkezett, mert lecsatolt területeken, főleg Frankl otthonában Máramarosban laknak. A cég egyik tagját Singert nem találják, mert egy vidéki csodarabbihoz utazott üzleti tanácsért. A hitelezők már kijelentették, hogy husz százalékban hajlandók kiegyezni.

Háromszázmillió lejt érő régiségeket vásárolt egy amerikai. Newyorkból jelentik: Amerika egyik legismertebb műgyűjtője dr. A. S. W. Rosenbach Philadelphiában. Több hónapot töltött Európában és most rendkívül értékes műkincsekkel megrakodva tért vissza hazájába. Európai tartózkodása alatt régi könyveket, kéziratokat, történelmi relikviákat és hasonlót vásárolt össze. Kincsei, amelyeket a Cunard Line „Berengaria” nevű hajóján szállított, négy nagy ládát töltönek meg. Hogy fogalmunk legyen azoknak a műkincseknek, régiségeknek és ritkaságoknak értékéről, amelyeket gazdag amerikai Európában összevásároltak, elég ha tudjuk, hogy egyedül Rosenbach szákmánya 306.500 font értéket képvisel. Büszkén mondotta elutazása előtt angol újságíróknak, hogy utazása eredményével meg lehet elégedni. Több olyan tárgyat nézett meg, amelyek Napoleonnal vannak összefüggésben, ezek Bignati abbé gyűjteményéből származnak, aki Szent Ilona szigetén élt Napoleonnal. Vatt azonkívül egy miniatűrökkel díszített kézírásos bibliát, amely a tizennegyedik században készült. Ládájában 550 könyv van, amelyek százszekretet érnek. A könyvek egy részét a Los Angelesben lakó Henry Humpington részére vette, akinek az angol irodalomból a legnagyobb könyvtára van, amelyre eddig körülbelül négymillió fontot költött.

Fogel Tóbiás özvegye és két árvája javára. A nagykarolyi Rachel leányegylet száz lejt küldött hozzájuk. A pénzt rendeltetési helyére juttattuk.

A Keren Hajjeszód a bevándorlás előmozdítására eddig 186.000 fontot adott ki.
 A Keren Hajjeszód építi az országot.

Vendégfős, aki Palesztinába küldi a vendégeit. Az aradmegyei Kisjenőről írják nekünk, hogy Schwartz Mór ottani kereskedő valamelyik nap betért Negru György erdőhegyi vendégfőjébe. A vendégfős szó nélkül rátámadt a kereskedőre, a legválogatottabb szidalmakkal illette a zsidógot és teli torokkal kiabálta, hogy a zsidók menjenek Palesztinába. A vendégfőben utlek Pálfi Bálint és Györki Mihály ottani lakosok, akik a jelenet fölötti megbotránkosásuknak kifejezést adtak. Ez azonban nem térítette józanságra Negrut, aki odarendelte a cigányokat és többször elhuzatta velük az Ergerbergert. Goldschmied temesvári utazó, aki ott bérelt szobát, erre kijelentette, hogy egy pillanatil sem marad a történetek után a vendégfőben. A vendégfős azonban nem elégedett meg azzal, hogy Goldschmied kifizette az igénybe nem vett szoba árát, hanem bekísértette a csendőrségre, ahonnan csak Schwartz Mór és bátyjának jótállására engedték el. Schwartzék ama kívánságának a teljesítése előtt azonban, hogy az esetről jegyzőkönyvet vegyenek fel, a csendőrség különböző kifogásokkal kitért. Az antiszemita vendégfős ellen a környékbeli keresztény és zsidó lakosság körében nagy a felháborodás.

London város díszbédet adott a román királyi pár tiszteletére. Londonból jelentik: A román királyi pár tegnap délelőtt a Buckingham-palotában fogadta a diplomáciai kart és a román-angol kereskedelmi kamara küldöttségét. Azután a felségek kíséretükkel együtt a Guidhallba mentek, ahol a lordmajor üdvözölte őket, majd London város nagy díszbédje következett, amelyen 800 meghívott vett részt, köztük a királyi család tagjai, a kormány és a politikai élet számos vezetője. Macdonald miniszterelnök Titulescu és a lordmajor között ált. Ferdinánd király a londoni román követségen este dinét adott az angol királyi család tiszteletére.

A kockajáték vége. A múlt év márciusában Muresan György és Voda Juon iklanzeli legények a falu korcsmájában kockajátékkal töltötték az idejüket. Játék közben a két legény összeveszett és a veszekedésből hirtelen parázs verekedés kerekedett, melynek során Muresan György egy bicskával úgy szurta hasba Voda Juont, hogy azon két hónapon belül gyógyuló sebet ejtett. A tordai törvényszék vontá felelősségre a késelő legényt és kevés bizonyíték alapján három havi fogházbüntetéssel sújtotta. Az ügy felebbezés folytán ma került a kolozsvári ítélőtábla elé, ahol a tábla tanácsa, tekintve hogy nem lehetett bebizonyítani, hogy a verekedő felek közül ki kezdte a verekedést, helybenhagyta a tordai törvényszék ítéletét. Az ügyész és a vádlott az ítéletet tudomásul vették.

Condescut nem küldik szanatóriumba. A többmillió sikkasztással vádolt Condescu, ügyvédje után kérést adott be az ügyészséghez, hogy egészségi állapotát orvosszakértőkkel vizsgáltsák meg, mert súlyos ideggyógyászati szenvedés szanatóriumi kezelésre van szüksége. Condescut két orvos is megvizsgálta, de egyik sem találta állapotát annyira súlyosnak, hogy sürgős orvosi kezelés volna szükséges. Ennek alapján a vádtaács Condescu kérelmét elutasította. A sikkasztó a vádtaács határozatát megfellebbezte, de hasztalanul, mert ügyében a ma megtartott tanácsülés is úgy döntött, hogy nem küldik szanatóriumba és egyelőre Condescu bármennyire ideges, továbbra is az ügyészség lakója marad.

Marosvásárhelyi előfizetőinket telkérjük, hogy a kézbeseítésre vonatkozó észrevételeiket szíveskedjenek Porjesz Sándor urnál (Főtér) bejelenteni. Ugyanott előfizetések és hirdetések is felvételnek.

Halhatatlanok a Folies Bergeresen. Párisból jelentik: Páris egyik legismertebb variatéjában, a Folies Bergeresen egy szenzációs attrakció szerepel műsoron. Husz buvár maradt el egy medencében buvárapparátus nélkül és tizenöt percig maradnak a víz alatt. Ez a teljesítmény felülmul minden eddigi rekordot, úgy hogy az orvosi akadémia néhány tudósa figyelmes lett erre a produkcióra és felkérték a Folies Bergeres igazgatóságát, rendezzen egy szaktudósokból álló bizottság előtt külön előadást, hogy az akadémia-nak módjában legyen ezt a teljesítményt megvizsgálni. Mult vasárnap folyt le ez a külön előadás, a buvárok nem tizenöt, hanem a chronométerrel kezükben figyelő tudósok nagy csodálkozására tizennyolc percig maradtak a víz alatt. Mindenesetre nem lehetetlen, hogy valami ügyes trükk segítségével becsapták, azonban az akadémia történetében valóban egyedül áll, hogy a halhatatlanok testületileg megjelennek egy revüszínházban és ott egy varietésszámot vizsgáltsanak.

Sörgyárosok értekezlete. A napokban az erdélyi és bánati sörgyárosok Clujon tanácskozásokat folytattak. E tanácskozások bizalmas jellegűek, de a kiszárgott hírek szerint a sörárak új megállapításáról és a fogyasztó piacok kontingentálásáról volt szó.

Hány kilogramig vehetők fel vasuti podgyások. Bukarestből jelentik: A CFR. vezérigazgatósága a múlt évben rendeletet adott ki, amelyben módosítva az üzletszabályzatot, elrendelte, hogy személypodgyások legfeljebb 60 kilogram sulyban vehetők fel. Most újabb rendeletet bocsátott ki, amely szerint a tarifa-szabályzat eredeti rendelkezéseire képest olyan állomásokon, ahol a vonatok tartózkodási ideje hosszabb, 100 kilogram sulyig vehetők fel személypodgyások és podgyásként feladott áruk. Kisebb állomásokon, ahol a vonatok tartózkodási ideje rövidebb, továbbra is 60 kilogramig vehetők fel podgyások.

Nem kellene új tőzsdeügynökök. Bukarestből jelentik: A kereskedelmi és iparügyi minisztérium mint ismeretes a bukaresti tőzsdeügynökök számát huszonegyről huszonötre emelte fel. A tőzsdetanács mostanában foglalkozott a kérdéssel és leszögezte azt az álláspontját, hogy nem találja szükségesnek új tőzsdeügynöki állások megszervezését. A tőzsdetanács ilyen értelemben át is irt a miniszterhez.

vela

pséget, három évig sztrájkolók. tve négyezer arany-éttel vagy vétség-ádnentni.

ületvédő külön bírótörvényszék mellé. bukása után gyorsilelesen szabadságolállamfogház helyettlkalmazni, ha a se-letet, hogy az ügyiegyenlítőjék.

z évi, súlyos testi-alkosságra életfogy-let. A pénzbünteté-ének.

alak uj

., tovább indul 0 ó. 1 órakor. A vonat a omához kap csatlá-1 Máramaros-igetről 5 ó. 23. p. indul 5 ó. 6 ó. 26 p., indul 6 ó. 42 perckor.

Aradról 12 ó. 20 p. p., indul 18 ó. 15 p. 5 p. Ehhez a vo-vonatnak van csat-é érkezik 10 ó. 26 ókiből indul 11 ó. k 12 ó. 5. — Szek-23 ó. 30 p. Kolozs-18 ó. 18 p. és Csatlakozása van a ly 1. ó. 17. p. in-érkezik 5 ó. 52 p. zizetre érkezik 10 ó. indul Halmiból 1 ó. 6. 40 p.

Arad-Kurtios indul 9 ó. 57 p. Aradról indul 15 ó. 25 p. Ellenvonata Aradra érkezik 15 ó. 4 p. Tövésre érke-Tövösről indul 1 ó. indul 23 ó. 16 p. 3 ó. 57 p. Tövésre ély. Tövösről indul 6. 25 p. Ellenvonata vörsre érkezik 5 ó. indul 15 ó. 43 p. Ellenvonata Aradról zik 20 ó. 18.

ad-Nagyvárad indul 6 ó. 55 p., indul 8 ó. 42 p., p. — Ellenvonata Szalontára érkezik p., Aradra érkezik radról indul 21 ó. 40 p., indul 23 ó. p. — Ellenvonata Szalontára érkezik , Aradra érkezik indul 10 ó. 30 p., indul 13 ó. 43 p. — Ellenvonata Szalontára érkezik Aradra érkezik 9 p., Szalontára ér- p., Váradra érke-Váradról indul 14 24 p., indul 15 2 p.

közelebb közöljük.

A „Hercules”-Tápsör páratlan minőségű Czell-Sörgyár Cluj-Kolozsvár

KÖZGAZDASÁG

A vendéglopisár sérelmei. Megirtuk, hogy a napokban a Vendégipari Munkaadók Szövetségének egy cluji küldöttsége különböző ügyekben Bukarestben járt. A küldöttségnek sikerült elintéznie, hogy a belügyminiszter és a pénzügyminisztérium egyeztetett sörbélyegek kiadását engedélyezte a szövetség jövedelmének fokozása javára. Hektoliterenként két lejt, üvegenként egy banit szedhet tagjaitól a szövetség, amely ilyen módon könnyebben fogja tudni feladatait az érdekeltek javára megoldani. A küldöttség eljárt a záróra ügyében és hosszas tárgyalásokat folytatott a luxusadó módosításának körülményeiről. Benyújtották a szövetség álláspontját leszögezve javaslatokat az új italmérési törvénytervezet körül is. A kereskedelmi és iparügyi minisztérium illetékes ténylezői a küldöttség előtt kijelentették, hogy ezidőig új ipartörvényt nem készítenek elő és annak tervezetéről nem tudnak. Amit erre vonatkozólag a lapok irtak, még nagyon korai. A küldöttség eljárt még a mértekhitelesítés ügyében és arra kérte a minisztériumot, hogy a hitelesített üvegeket és egyéb üredényeket ne kelljen évről-évre újra hitelesíttetni. Némely község önkényes szeszmagadózási ügyében a miniszter nem volt hajlandó külön rendeletet kibocsátani, de megígérte, hogy minden konkrét esetben, ha azt a vendégipari munkaadók szövetsége megfelelő adatokkal alátámasztva sérelmezi, azonnal jogorvoslás fog történni. A látványossági adók ügyében is interveniált a küldöttség. Illetékes helyen kijelentették, hogy a látványossági adótörvényhez módosító rendelkezések fognak életbe lépni.

A mai valutapiac

A piacot a devizák szokatlan szilárdulása jellemzi. A devizák fölött rendelkezők tartják értékeiket. Ma így alakultak az árak: Osztrák korona 345-348, magyar korona 440-450, cseh korona 595-598, svájci frank 36.40-36.50, francia frank 12.50-12.60, dollár 204-206, font sterling 895-898, olasz lira 9.25-9.30, dinár 2.30-2.35.

Valutapiac május 14-én:

Bukarest. Devizák: Páris 1160, Berlin — London 882, Newyork 201.5, Róma 898, Zürich 35.80, Bécs 28, Prága 595, Budapest 20, Varsó 18.

Bukarest. Valuták: Napoleon 740, márka 45, leva 134, török lira 105, font sterling 870, francia frank 1185, svájci frank 35.50, olasz lira 880, drachma 420, dinár 240, dollár 198.5, lengyel marka 22, osztr. korona 28.25, magyar korona 22, cseh korona 575.

Zürich. Nyitás—Zárás: Berlin 132-132, Amsterdam 211-211.25, Newyork 564.5-564.75, London 2467-2468, Páris 32.30-32.80, Milano 2510-2515, Prága 1655-1650, Budapest 60-60, Belgrád 700-695, Bukarest 285-285, Varsó —, Bécs 79.45-79.45.

Az UGIR közgyűlése. Május 17-én és 18-án tartja az UGIR Bukarestben, a kereskedelmi és iparkamara palotájában rendes évi közgyűlést. A közgyűlés főbb pontjai: a költségvetés jóváhagyása és a bizottságok megválasztásán kívül a vámtarifák módosításának kérdése, a munkaügyi törvényjavaslat ügye, a munkásbiztosítás egységesítése, a CFR. szállítási tarifájának módosítása, az iparvágány ügye, az ipar nacionalizálása és az ipari speciális munkásoknak az országban való tartózkodása. A közgyűlés ügyében a cluji nagyiparosok és

munkaadók szövetsége e hó 15-én délután három órakor választmányi ülést tart. Ezen az ülésen le fogják szögezni a cluji munkaadók álláspontját az UGIR közgyűlésen szöveggyerekerülő több kérdéssel szemben.

A koronabankjegyek sorsa. Bukarestből jelentik: Az „Argus“ illetékes helyen felvilágosítást kért az állami könyvvezetőség vezérigazgatójánál utólag bejelentett koronabankjegyek beváltása ügyében. Hivatalos helyen kijelentik, hogy a koronabankjegyek beváltása nincs összefüggésben az Osztrák-Magyar Bank likvidálása folytán kapott arannyal, annál kevésbé, mert a beváltás alkalmával Románia által adott összeg jóval fölülmulja ennek az arannak az értékét. A kormány nem vette fel a múlt évi költségvetésébe ezen utólagosan bejelentett koronabankjegyek beváltásához szükséges összeget és nem is határozott eddig, ki fogja-e azokat fizetni, tekintettel arra, hogy a törvények szerinti vissza is utasíthatja a beváltás iránt beadott kérvényeket.

Kényszerregezés. A jó hírű cluji Janovitz Vilmos fakereskedő cég tegnap Dr. Kertész Jenő ügyvéd útján kényszerregezési keresetet adott be a törvényszékhez. A passzívák egymillió lej körüli összegre rúgnak. Több kisebb tétel között két nagyobb tétellel a Kereskedelmi és Hitelintézet és a Foresta szerepelnek a hitelezők listáján. Minthogy a cég nagyobb százalékot ajánlott föl, valószínű, hogy rövidesen létre is jön az egyezés.

Bécsi marhavásár. (A Saborsky és Fiai cég távirati jelentése.) Fölhajtás 4016 darab volt, közöttük 852 drb. romániai áru. Romániai kilónként 1000 koronával olcsóbb.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

N. Czig, Cluj. A frankfurti rabbinak elegendő az ön által ismert cím, a másikat nem ismerjük. Forduljon talán az itteni rabbiképzőhöz.

G. Béla, Gheorgheni. Levelét áttettük az Erdélyrészi Palesztinahivatalhoz (Cluj, Calea Regele Ferdinand 48), ahonnan részletes felvilágosítást fog kapni.

S. Izidor, Déva. 1. Butormintakönyvei az Uj Kelet könyvosztályának nincsenek és azt hiszük, hogy műbutorasztalokon kívül, másutt aligha kaphatók ilyen szakkönyvek. 2. A füzetes héber nyelv-könyv kiadásának technikai akadályai vannak még, amelyek remélhetőleg rövidesen kiküszöbölhetők lesznek.

G. Gyula, Arad. 1. Az említett sorsjegyeknek okvetlenül van értékük, de azt, hogy az 1915 utáni huzásoknál nyertek-e, csak valamelyik budapesti nagyobb pénzintézettől tudhatja meg. A nyemének kifizetésére vonatkozólag valószínűleg a 2:1 arányt fogják alapul venni.

M. Herman, Szatmárhegy. Az új italmérési törvény megszavazásáig senkinek sem adnak árusítási engedélyt. Ha egyeseknek mégis adtak, akkor szabálytalanság történt. Önnek mint hadirokkantnak elsőbbségi joga van. A rendelkezésére álló iratokat küldje be hozzánk, hogy megtudjuk, miért helyezkedik szembe a nagykarolyi pénzügyigazgatóság a Ministerul Muncii Oficiul J. O. V., valamint a szatmári rendőrprefektúra és pénzügyorség kedvező véleményezésével.

K. C. 1. Nem vitatjuk az ön elvi álláspontjának helyességét. 2. Időnként hozni fogunk héber verset a hetilapban, az önéi közül is természetesen, ha beválnak. Kéziratokat héber betűkkel, a papírnak csak egyik oldalára írva kérünk. 3. A kért héber könyveket megrendelheti a könyvosztálytól.

SPORT

Az olimpiai csapat készülődése. A romániai futball reprezentatív csapat a péntek délelőtti gyorsvonattal indul Halmin és Kassán keresztül Sopronba, ott fog a csapat az első tűzpróbán keresztül menni. Bécsben már óles plakátok hirdetik a román és bolgár futbalcsapatok mérkőzéseit, a napisajtó sportrovataiból azt a megállapítást vonhatjuk le, hogy a bécsiek kíváncsian várják válogatott csapatunk erőpróbáját. Ha a csapat ki tudja azt a formát, amit a válogatott csapatától várni lehet, úgy Pozsonyban győznie kell, de Bécsben a világlégióban első helyen álló osztrák válogatott csapatától egy 4:0-as vereség is hízoló volna a csapatra. Itt említjük meg, hogy a csapattal mennek a tegnapi közölteken kívül Frech, Tauerer és Ströck II.

A magyar válogatott csapat utközben Svájc és Luxemburg válogatottjaival játszik.

Bedő Pál a BEAC súlydobója 14 m. 50 cm-t dobott súlyllyal.

Saborsky József és Fiai cég

Wien, III. 4 ST. Marx. Sürgönycim: Saborskysöhne
Wien — Élőállat-küldemények címe: Saborsky József és Fiai, Wien ST. Marx. — Husküdemények címe: Saborsky József és Fiai, Wien, Grossmarkthalle.

RÓTH cipész

CLUJ,
Str. St. O. Iosif

volt
Szép-
utca



Központi Télikert-Bár!

szenzációs
májusi műsora

este pont 9 órakor kezdődik

Zsák ~ Ponyva

Vétele! Eladás

Kölcsonintézet, javítóműhely

Albala Izsó Timișoara

II. Piata Traian 2. szám. Sürgönycim: Albala Timișoara-Fabrica
Interurban telefon 60

Házassulandók
figyelmébe

Saját érdekében
győződjön meg,
hogy butorait mégis
csak

**Fischer Albert
és Társa**

cégnél szeresheti be
a legolcsóbban.
Figyelni a címre!

Gyári lerakat Cluj, Calea Regele Ferdinand 61. sz.
Telefon 5-79 Gyártelep: Gherla

Figyelem
a nagy
vashíd
sarkára!

A címre
fig. ellen



Aranyat, platinát és
drágaköveket a leg-
magasabb árban be-
váltak. Legolcsóbb
bevásárlási forrás
ékszerekben, órák-
ban, dísz tárgyakban

Markovits Bernát ékszerész

Ha művészi kivitelű

butort, zongorát

száraz venni, ne Marosvásárhelyre és teki nta
sajnája az utat meg a

SZÉKELY és RÉTI

ERDÉLYRÉSZI BUTORGYÁR RÉSZV. TÁRS. butortermék
sztalosok turnirszükségleteiket legolcsóbban itt szeresheti be

Szőrméit
molykár
ellen meg-
védjük!

Értesítés!

Páris, Bécs, Berlin és lipcsei bevásárlási utunkról hazaérkeztünk s módunkban van a legutolsó tavaszi divat újdonságaival tisztelt vevőink rendelkezésére állani.

Iosif Izrael & Co.

blánar — szücs Cluj-Kolozsvár, Calea Victo-
rioi (volt Kossuth Lajos-utca) 2. sz. alatt

VÁSÁROLJON A TERMELŐNÉL!

EREDETI GYÁRI ÁRAK!

GYAPJUIPAR R.-T.

SAJÁT GYÁRTMÁNYU GYAPJUSZÖVETEK.

CLUJ, CALEA VICTORIEI 24.

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

A ROMÁN OPERA HETI MŰSORA

Péntek: Sába királynője.

A MAGYAR SZÍNHÁZ HETI MŰSORA

Csütörtök: Antónia. Hetedszer. Bérletszünetben.
Péntek: A rózsalány. Operette újdonság először. Premiérbérlés 58.
Szombat délután: Hoffmann meséi. Operaelőadás mérsékelt helyárakkal.
Szombat este: A rózsalány. Másodszer. — Napi bérlés 128. szám B.

MOZGÓK MŰSORA

Szerda, május 14.

Select-Mozgó: A szezon kimagasló eseménye: „A szerelem tragédiája.” Grandiózus szerelmi dráma 2 részben és 10 felvonásban egyetlen előadás keretében. Főszerepekben a legnagyobb filmművészek: Emil Janings, Mia May és Vladimir Gaidorow. Az aranyfilmek szériájából való film, melynek utját páratlan sikerek jelzik mindenfelé.

Uránia-Mozgó: Az amerikai Selig-gyár film-szodája! A szezon páratlan szenzációja: *A dzsungel csodái II. rész.* Grandiózus vadállatfilm. Főszerepekben Elynor Fild és Truman Van Dyks amerikai filmművészek. Még a legacélosabb idegzetet is próbára teszi a film mesteri kompozíciója. Nincs érdekesség és szépség, melyet ennek a keretében meg ne találunk. A repülőgépről letaszított tigris. A vadállatok egész falkái a dzsungelben. Csak erős idegzetűeknek! A műsor keretében egy pompás amerikai vígjáték: *Éljen a shimmy.*

Apollo-Mozgó: *A halott keze.* Megindító kalanddráma 5 felvonásban. Főszerepben Henriette Bonnard. Figyelemre méltó film!

Comunitatea isr. orth. aut. din Cluj

Sz. 289—1924.

Árlejtési hirdetmény

Hitközségünk a majorságvágódabeli *tolttépesi jogot* egy, esetleg három évre bérbeadni óhajtván, felszólítjuk mindazokat, kik ezen bérletre pályázni szándékoznak, hogy 5.000 lej bérletpénzzel ellátott zárt ajánlataikat május hó 25-ig a hitközség titkári hivatalában, Str. Dubălarilor (Timár-utca) 1. sz. a. nyújtsák be, ahol a bérletre vonatkozó részletes feltételek megtekinthetők.

Cluj, 1924 május 5.

Löffler, titkár

Adler Sámuel, elnök

Pályázat

A timisoarei izraelita hitközség a megüresedett főrántori állásra pályázatot hirdet. Pályázati feltételek: 1. Szép, erős, iskolázott tenor vagy baritonhang. 2. Megfelelő zenei képzettség, a liturgiai énekeknek mint modern, mint tradicionális módon való előadása kar- és orgonakísérettel, mely kart esetleg kötelező betanítani. 3. Hivatásának megfelelő erkölcsös és vallásos életmód. 4. Hogy 35—40 évnél idősebb ne legyen. Az állás legkésőbb f. évi szeptember hó 1-ig elfoglalandó, fizetés meggyezés szerint. Pályázók felkéretnek, hogy családtagjaik számát és eddigi működésükről szóló bizonyítvány-másolatokkal felszerelt pályázati kérvényeiket legkésőbb 1924. évi június hó 20-ig a timisoarei izr. hitközség elnökségéhez (Cetate, Strada Marasesti 7.) beküldeni sziveskedjenek. Próbaéneklésre csak a meghívottak bocsátatnak, kiknek utiköltségeit megtérítjük.

A timisoarei izr. hitközség elnöksége

Aranyosgyéresi Ágyagipar R-t. Turda-Torda

Telefon: 107.

Telefon: 107.

Ajánlja elismert legjobb minőségű, földgázzal égetett, hornyolt, hód farku és gerinc cserepeit, ugymint német normálméretű falitágláit, valamint alagsóveit.

Erdélynek legdusabban felszerelt rövid, nürnbergi-, diszmüaru és játékaru nagykereskedése

Nussbaum Testvérek

Târgu-Mureş (M.-Vásárhely) Tel. interurban 200

ELADÁS CSAK VISZONT-ELADÓKNAK



MEGÉRKEZTEK

a pehely-nyulször-
könnyü kalapok

DRBJA LEI 120.—

Weisz Siegfried kalap- és uridivatár-
házába Cluj, Calea Reg. Ferdinand 6.

Használjunk kizárólag

PLANTOL

legjobb növényzslirt, mert ez
tiszt, egészséges és kiadós!

Főtisztelendő Fuchs Benjámint nagyváradi
főrabbi felügyelete alatt készült, szigorúan
ortodox rituális előírás szerint.

Képviselet: HIENZ VILMOS Cluj

KEPES ELEK orvosi kötszerész Oradea-Mare

Női és férfi övszerek nagy raktára

Sas-passage — Saját készítésű sérvkötők, haskötők és málábak

Modern üvegesiszolda és tükörárugyár

PÉCHY ÉS TÁRSA

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD),
STR. SAGUNA (KAPUCINUS-U.) 20

Készíti a legszebb tükroket és butor-
üvegeket minden Ujrafoncsorozás
méretben és Ujrafoncsorozás
menyiségben! Kérjen árajánlatot

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szö 3.-, vastag betűvel 6.- lej. Legkisebb apróhirdetés 30 lej. Állástkeresőknek 30% kedvezmény.

Fürdőre utazóknak kedvezményes előfizetés! Kölcsonkönyvtár, Cluj, Minorita-u. 5.

Butor! Legolcsóbb bevásárlási forrás. **Klein Izsák, Unió-u. 21. 1581**

Mindenemü gyógynövényeket vásárolj legjobban napi áron, minta alapján, Fischer Sándor Timișoara II. 7154

Szuterinhelység, világos, 200 négyzetméter meghaladó területtel azonnal kiadó Piata Unirii, (v. Főter 20. sz. alatt). Ertekezhetni ugyanott a bankban. 7213

Belvárosban azonnal kiadó egy 40 m. hosszú, 22 m. széles vas-, fa-, építőanyaglerakotnak, gyárnak alkalmas udvar, egy 10 m. hosszú és egy 6 m. széles kőből épült helyiséggel együtt. Cim: Lloyd Expressnél, Str. Memorandului 24.

Olcsó házhely a tisztviselőtelepen eladó. Cim a Kadima-nyomdában

Banknak, biztosító társaságnak, engrosüzletnek irodabutorzáttal felszerelt üzlethelyiség a város központjában azonnal kiadó. Értekezni Calea Regele Ferdinand 131. Bír. 7224

Termény- és malomszerművek perfektt főtisztviselő sok évi tapasztalattal, állást keres. Leveleket „Disponens” jellegre a kiadóba kér. 7206

Singer-varrógép női karikahajós, nagyon jókárban, eladó. Str. Pata 79.

Első biharmegyei ablakroletták csak nálam kaphatók. Mendelsohn Mózes Hudin.

Károlyi Mihály emlékiratai: Egy egész világ ellen. Ára 260 lej. Uj Kelet könyvsztyálya.

Egy szobakonyhás lakást keresek a város bármely részében. Lelépést fizetek. Cim a kiadóban.

Ügyes kiszolgálóságát keresetnek kötött-szövött rövidáru szakmában, lehetőleg román, magyar, német nyelvtudással. Ugyanott egy tanuló is felvétetik. Cim a kiadóban 7240

Ügyes, megbízható segéd és tanonc azonnali belépésre felvétetik teljes ellátással Szász Jenő kézmű-, rövid-, fűszer- és vasáru áruházában Balint, jud. Caraș-Severin, ahová ígérenyel megjelölt ajánlatok küldendők. 7230

Husvétli pászka 5 kilonként 80 lejért kapható. — Brassai-u. 9. 7239

Fahivatalkok, ki a puhafaszakina ágazatában teljes jártassággal bír, huzamosabb idő óta detailista, nagyobb detailizet kezelésére állást keres. Megkereséseket „Detailista” jellegre a „Rador Publicitate” továbbít 7238

Jólmenő ceetgyár nagyobb városban más vállalat miatt kedvező feltételek mellett eladó. Ajánlatok „Alkalmi” jellegre a kiadóba küldendők. 7235

Férjhez menne intelligens izr. leány, tizlet, lakás és megfelelő hozománnyal 35—40 éves kereskedőhöz vagy tisztviselőhöz. Leveleket Discretio” jellegre a kiadóhivatal továbbít. 7234

Egy feltétlen megbízható nő, aki a háztartás minden ágazatában jártas és az üzletben kiszolgálásra alkalmas, román, német és magyar nyelvet bírja, ki családtagként kezeltek, felvétetik. Igényük megjelölésével ellátott ajánlatukat küldjék Szász Jenő címére Balint, jud. Caraș-Severin 7231



Kaucsuk-talpvédő és kaucsuk-sarok megvéd nedvességtől és meghűléstől

MODE LA RAGANYI

Cluj, Strada Nicolae Jorga No. 6. (volt Iókai-utca)

EREDETI MODELLEK, VIRÁGOK, TÜZÉKEK

Kalapátalakítások 105.— lejtől

A tavaszi divat legszebb anyagai nagy választékban megérkeztek



Grünwald és Steiner

női divatkülönlegességek áruháza
Cluj, Piata Unirii No. 12. Telefonszám 9—61

Zsák Zsineg Kötél
HAVAS DEZSÓ TIMISOARA

Egészséges fekvésű vidéken

lehetőleg tolyó és vasútállomás mellett
július—augusztus hónapokra

gyermeknyaraltatási célnak megfelelő épületet keresünk

Butorzat nem szükséges

Leveleket a kiadó továbbít

ÉTTEREM

Tisztelettel értesitem a Gheorgheni-be érkező utazó urakat, hogy az „Ivria” club helyiségében **kóser éttermet** nyitottam, hol is t. vendégeimnek egész napon át hideg és meleg konyha, valamint kitűnő italok állanak rendelkezésre. — B. pártfogást kér.
SALAMON S.

LÁDAGYÁR

Mindenemü ládákát és fadobozokait összeszerelt és az eredeti részeken megrendelésre azonnal készíti és szállítja a legolcsóbb napi áron

Sajovics és Lebovits fakereskedés és ládagyár
Cluj, Strada Cernaci (volt Kajastól-ut) 1 szoba

Első Erdélyrészi Ékszerárnyár

Cluj, Calea Regele Ferdinand 18. szoba
Telefon interurban 2—13 * Sörgöncsi juvára, Cluj
Ékszerárnyártás, nagykereskedés
Fogászat! arany és fémcsiszolás * Arany, ezüst és platinahevíttel
Kienze és Schwarzwaldi órákban, valamint kincsezt tárgyakban nagy lerakat.
Üssök viziontelársítókna!

Villamostelepek

építését garancia mellett vállalja:
Zsigmond János
elektrotechnikai vállalata és mérnöki irodája
Olaj-Kolozsvár, Str. Vlahuța (volt Bólyal-u.)
Ujjonnan berendezett modern nagy gépjavitó- és telereselőműhely. Szakszerű javítások és átkerkeselések. Gyenge áramu és magas feszültségű berendezések. — Hálózatok tervezése és építése

בית הדפוס "קדימה"
(Cluj, Strada Baron L. Pop Nr. 10)

בית הדפוס העברי המיוחד בגדלו ושכלולו בכל רומניה הגדולה

מקבל להבין כל מיני תעודות עבריים כמו: סדורים, חזוירים, סליחות, תחנונים, ספרי הלכה ואגדה וכו' באותיות סדוקים וישו סתודים בתכלית ההרחו באותיות יפות ומאורות עינים ומודרניים בדקויות משוכחה הוספת לשעודות-סעודה, כתב-ידים, טישור-בקר וכו'.

שעות מדויקת! * מחירים נוחים!

SZÖRMÉK ÉS SZÖNYEGEK MEGÓVÁSÁT VÁLLALOM!

MODE DE PARIS S. EISENSTÄDTER CLUJ

Felvételi helyek:
TIMIȘOARA, CLUJ, ALBA-IULIA,
Szentgyörgy-tér 1. Tel. 3—01 Piata Unirii 12. Telefon 7—06 Strada Regele Ferdinand 4. sz.

Szücsök és szörmekereskedők figyelmébe!
Angroosztály Cluj, Calea Victoriei 2. Telefon 724